

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Capvt Nonvm. Quædam Societatis Instituto quodammodo peculiaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

anno c10. 10. LXXI. die VII. Iul. declarauit Societatem esse Ordinem mendicantem, aliiſq; mendicantium Ordinibus annumerauit, & priuilegijs æquauit. Gregorius XIII. cuius propenſiſſimum in Societatem animum æſtimare ſatis licet, tum ex plurimis priuilegijs, tum ex laudibus quibus eam mirificè ornauit, anno c10. 10. LXXXII. Kal. Febr. Societatis IESV Inſtitutum, priuilegia, Conſtitutiones denuò confirmauit; eoſq; qui peracto tirocinio emiſerunt tria vota; quamuis tantùm ſimplicia, verè tamen & propriè Religioſos eſſe decreuit. alioſq; ruruſ diplomate, quod eodem anno dedit VIII. Kal. Iun. prolixè approbauit, quidquid priores Pontifices Societati conceſſerant, ſimulq; eam denuò ampliſſimè confirmauit; atque omni auctoritate ſua prohibuit, ne quiſ Societatis Inſtitutum impugnaret, grauiffimafq; pœnas in decreti huius uolutores conſtituit. Quam confirmationem pœnaſq; iterum renouat, magiſq; explanat Gregorius XIV. anno c10. 10. XCI. IV. Kal. Iul. dato diploma-
te: in quo non dubitat aſſerere Societatis damnum ad commune Eccleſiæ damnum, integritatem ad eiufdem uilitatem maximè pertinere; decernitq; nomen Societatis IESV, quod hoſtiliter à quibuſdam iaceſſebatur, in eâ retinendum eſſe, multaſq; alia non mutanda, quæ labefactare ac conuellere fruſtrâ nitebatur inuidia, quamuis ſpecie laruâque recti perſonata. Ad extremum Paulus V. anno huius ſæculi ſexto die xxx. Auguſti, Societatis Inſtitutum & priuilegia iterum confirmauit: præſertim verò conſtitutiones Gregorij XIII. & XIV. approbauit, iterumq; in-
nouauit, eaſdemque quas alij pœnas in Societatis perturbatores decreuit.

*Pius V.
anno 1571.*

*Gregorius
XIII. an-
no 1582.*

*Gregorius
XIV. an-
no 1591.*

*Paulus V.
anno 1606.*

Hæc tot Pontificum tantâ animorum conſenſione in idem conſpirans auctoritas Societatem ita ſtabiluit, vt eam nulla iam maleuolorum inuidia conuellere poſſit aut labefactare; ſed neque inuadere, niſi per Pontificiæ maietatis atque adeò diuinæ humanæque contemptum. Quam qui conculcauerint, tam grauibus pœnis ac cenſuris eſſe coërcendos Apoſtolica Sedes decreuit, vt eos commiſeratione potiùs Societas, quàm odio proſequatur.

CAPVT NONVM.

Quadam Societatis Inſtituto quodammodo peculiaria.

Inſtitutum iſtud tanto aduerſariorum impetu toties oppugnatum, tot iniurijs fatigatum, perinde ac ſi in perniciem generis humani uerteret, præſcribit Sodalibus parem ſuæ & alienæ ſalutis curam; ita vt neque Religioſi Societatis, neque eorum Moderatores officio ſuo faciant ſatis, niſi utramque pari contentione ſuſcipiant. Sed quoniam, vt habet parœmia, nemo feliciter alteri monſtrat uiam, qui ſibi non nouit ſemitam; ideò ſanctus Pater in ſuorum uitam moreſq; efformandos toto animo incubuit, quorum uirtutem toti uolebat orbi prodeſſe. Quare ſi in Inſtituto illo ſuo quidpiam potuiſſet animaduertere, quod maiori Dei gloriæ utcumque officeret, aut quidquam ultrà excogitare, quod eam aueret; hoc continuo fuiſſet adiecturus, illud ſublaturus. Atque ne aberraret à ſcopo, quem petebat, oculos ſemper deſixos tenebat in uitâ ac moribus IESV CHRISTI.

M Quid

*Institu-
tum Socie-
tatis con-
forme do-
ctrinae
CHRISTI.*

Quid enim CHRISTVS non populo tantum & multitudini, sed etiam Discipulis suis & Apostolis ad maiorem Patris sui gloriam imperavit, præscripsit, suavit, quod S. Ignatius Instituto suo non studuit complecti? Volebat CHRISTVS Apostolorum animos & mores suis esse quam simillimos. Vt tales essent, hoc est, ut summum sibi & aliis bonum omnino studio procurarent, debebant excutere diuini obsequij importunissimas remoras, opes, voluptates, honores, easdemque pessimas humani generis pestes, quas ferè nemo sine iniuriâ vel suâ, vel aliorum, aut comparat, aut tueretur. Opes enim dum cupidos magis possident, quam possidentur, animum ad excelsa, ad æterna natum, aureis catenis quasi captiuum tenent, neque assurgere illum sinunt ad cogitationes auro & argento pretiosiores. Deinde cum cælestis illa viuendi ratio vigilias, fatigationes, sudorem, imò sanguinem & vitam sæpè exigat; quid tale sperari potest ab eo, qui voluptati inertissimæ dominæ seruit, ne dicam ancillatur? Ad extremum, animus humanus libertatem suam ferè perniciosam sibi facit, aut certè parum vtilem: in seipsum iniquissimus, dum sibi maximè indulget, quia placentia magis quam salutaria plerumque sectatur; & profutura fugit tamquam noxia: multoque illi facilius est feliciter imperare populis & Regnis, quam sibi. Ingressurus tam arduum iter, ducem habere debuit, ne cæco, temerario, stulto, hoc est sibi, obsequeretur; alieno imperio subijci, ne perderetur suo. Talibus præsidiiis attollendus erat, ut res gereret se Deoque dignas; & ne vniquam Sirenum illarum blanditiis incantatus reuocaretur, votorum religione constringendus. Sed quoniam ne sic quidem aduersus blandientes illas pestes satis tuta est mortalis imbecillitas, quæ sibi facile obsequitur, putatque rationis id esse, quod ab animi vel eneruati segnitie, vel impotentis cupiditate proficiscitur; sanctus Pater Ignatius ut omnem corruptelam aditum obstrueret, hæc vitæ sanctioris munita, hoc est vota ipsa, quantum potuit, stabiliiuit. Vt enim erat acris & perspicaci animo, lucisque cælestis pleno, diligenter explorauit omnes accessus, per quos improbus sui amor in nonnullis Congregationibus ad ipsa hæc Religionis firmamenta penetrauerat; quæ, si non omnino conuellere, certè grauitèr solet concutere, dum Religionis indulgentiâ aduersus ipsam vitur. Huius tam cauti quam blandi hostis diuerticula & aditus quantâ sagacitate deprehendit Ignatius, quam tutis deinde præsidiiis obsepsit? An poterat paupertatem, quam vocat Religionis murum, hosti magis inaccessam reddere, quam cum Professorum domibus non solum non permittit census annuos, quibus alant suos ac sustentent; sed ne quidem vllum eiusmodi subsidium, quo siue ædium, siue templi, tempore (ut fit) & æuo fatiscantium, facta recta restarent? aut etiam quo templi supellectilem, ceteraque ad sacros vsus necessaria comparent. sed neque, si cum necessitate conflictentur, eas Collegiorum annuo censu iuuari permisit. Quid, quod neque prouentus ex Capellaniis, ut vocant, neque ex Sacris anniuersariis, & id generis aliis functionibus, ne in sacrarij quidem impensas admittat? Neque magni refert, Collegiorum Societatis ac Seminariorum paupertatem non esse tam seueram: cum enim Professi sint prima ac præcipua Societatis

*Paupertas
Societatis.*

cietatis pars, præcipuè quoque in illis spectanda est voti huius & æstima-
 manda perfectio. Quare Pius V. non absque ratione declarauit Socie-
 tatem Ordinem esse mendicantem. Neque verò aliis minùs, quàm Pro-
 fessis mendicandum, quandocumque aut Præsides id imperant, aut
 necessitas. Collegia quidem & Seminaria reditus ac fundos possident;
 sed tamen pressis admodum limitibus eorum quoque circumscripta est
 paupertas. Quibuscumque enim nostris hæc incolentibus, non minùs
 quàm Professis, neque sacrificia, neque exequias, neque iusta anniuersa-
 ria celebrare propositâ mercede licet; quod tamen aliis sua pau-
 pertas non interdicat. Neque fas est vllam pro Theologicâ profes-
 sionis, concionum, catecheson, solatorum agris captiuisque impen-
 sorum, aut Sacramentorum administratorum labore, mercedem ac-
 cipere: vt & gratuita illa charitas populum inuiter ardentius ad salutis
 remedia, & pia Societatis in his adhibendis libertas, ac operosa seduli-
 tas numquam in sordidum quæstum degeneret. Quâ in re sanctus Pa-
 ter æmulari nos voluit paupertatem diu Pauli: cui etsi de altari, vt ait,
 viuere ius & fas permetteret; placuit tamen, quæ iustè poterat, non ad-
 mittere, vt constaret omnibus, nullum ab illo lucrum nisi animarum,
 tot ac tantis laboribus peti. Ceterùm rerum omnium, quarum com-
 munis est in Societate possessio, tam restrictus est vsus, vt ipsa pauper-
 tas arctiorem exigere non posse videatur. Neque timendum est ne fe-
 ueritas hæc aliquando laxetur. Professi enim omnes, quibus vniuersæ
 cura Societatis ac moderatio incumbit, peculiari se voto obstringunt,
 numquam passuros se, vt quidpiam in legibus paupertatis à Constitu-
 tionibus præscriptæ innouetur aut mutetur: nisi fortassis illam iustis de
 causis magis arctandam esse iudicarent. Atque ita paupertatem ex
 omni parte vallauit Ignatius.

*Societas
est Ordo
mendicans*

1. Cotiat. 9.

Castitati verò tantò plus aggerum, vt ita dicam, & vallorum cir-
 cumdedit, quò magis iniuriæ est obnoxia, faciliusque læditur. Ac ne
 vel leui negligentia sit locus aut venia, vult eam Angelicæ puritatis esse
 æmulam. Sed quò potest ad tantum decus aspirare mortalis fragili-
 tas, cum tanta puritas, teste Sapiente, Dei sit donum? Igitur obtineri
 potest & accipi, quia donum est. Quare præscripsit suis Ignatius non
 frequentem modò orationem, sed etiam illos docuit accuratissimam
 huius instituendæ methodum. Quid enim non impetrat frequens &
 rectè facta oratio? diuinum in primis amorem pariter & timorem
 animis sibi deditis ingenerat. Amoris diuini flamma impuram aut so-
 pit, aut extinguit. Timor verò Dei quàm fortes reddit in hac pugna?
 non aliud telum certius profligat hostem, vt nemo nisi infamis sui prodi-
 tor cladem hinc accipiat, cum timendo possit hostem debellare. Miraculi
 instar habebatur in Curiâ Philippi secundi, quòd Societatis Patres cum
 promiscuo sexu tam versarentur innoxij. itaque vulgauerat rumor, illos
 herbam circumferre, quæ vim haberet interimendæ libidinis. misit
 Philippus ipse ad P. Araozium de hac herbâ sciscitatum. nec inficiatus
 est Araozius aliquid subesse rumori; ceterùm peroptare se hanc her-
 bam Philippo omnibusque eius Aulicis in vsu esse; eam timorem Do-
 mini vocari, cuius vis Societatis Patres vbique seruaret innoxios. Hæc

*Castitatis
præsidia in
Societate.*

oratio frequens.

*timor
Dei.*

responsio per omnem peruagata Curiam, secundissimis accepta est auribus; quia non verè minus quàm festiuè docuit, ab ipso timore in his periculis securitatem & peti & dari. Orationis igitur, quæ timoris tam efficax parens est & nutrix, summam gerit curam Societas. Ceterarum functionum suas cuique credit, huic speciatim & quotidie inuigilat, pro studio vel neglectu orationis cetera procedere non ignara. Plurimum etiam conducit castitatis incolumitati moderatio victus: quam ita Societas temperat, vt neque assiduis docendi ac studendi laboribus non sufficiat, neque occasionem intemperantiæ copia subministrat. Itaque sic vires suorum reficit, vt fomenta libidinis subtrahat; sic fomenta hæc subtrahit, vt vires non debilitet. Huic moderationi victus accedunt ieiunia, corporum diuerberationes, aliæque afflictationes in Societate admodum vsitatae. & quamuis nihil certum in hoc genere omnibus præscriptum sit, singulis tamen pro iudicio Moderatorum hæc adhibenda sunt. Neque enim nostros ardori suo permittere voluit sanctus Pater, qui in plerisque freno magis quàm stimulo eget, dum aut viribus suscipit maiora, aut sibi inconsultè obsecutus modum non seruat.

victus frugalis,

otij fuga,

Iam otij damna quis nescit? quo qui diffluit, luxuriâ simul solet diffuere. Antè stagnans situque torpens vliginosa paludis aqua, riuuli è perspicuo fonte labentis puritatem æquabit, quàm desidia simul & mundities animi consistant. vt vel hinc statuas, nihil agentem pessimè agere. Ergo tam capitalem pudicitia hostem è Societate sanctus Pater noster ita proscribit, vt lege latâ non alium velit in omnibus assidui laboris esse quàm valetudinis finem. Arctissimam quoque sensuum custodiam vrget: qui, nisi magnâ seueritate coërceantur, blandissimi hostis illecebris corrumpi se facile sinunt; quàm incustoditi, tam certi plerumque castitatis proditores.

librorum obscenorum proscriptio,

Ad hæc, obscænos, quamuis aureæ ceteroquin ætatis ac venæ, & absque controuersâ principes in suo genere scriptores, à suis non patitur attingi. Et meritò: quid enim prodest illa scire, quæ vtilius ignorantur? laudabilis est scientia, scire quid ignorandum sit: illa verò execrabilis, quæ, dum auget linguæ, inficit animæ puritatem. Quis venenum hauriat, licet ex auro propinetur aut gemmâ? Alia crimina solos auctores inficiunt; sola librorum impuritas est, quæ vnum facit & legentis & scribentis crimen. Hac de causâ Mutius Vitelliscus Societati Præpositus Generalis, adhuc superstes, Epistolâ de Oratione ad Societatem vniuersam datâ libros illos attingi seuerè vetat, ex quibus, inquit, numquam doctrinæ tantum accedet, quantum vt castimoniam decedat, in procliu est. Plura in hanc sententiam grauissimè addit, quibus pestilentem illas chartas damnat, nostrisque penitus interdicit. Itaque in nullis vnquam bibliothecis Societatis exstant, sed aut relegantur in perpetuas tenebras, aut non aliâ quàm Vulcani luce donantur.

circumspecta cum altero sexu conuersatio.

Sed nullum æquè discrimen imminet castimoniam atque ab altero sexu, qui sæpè, quamuis etiam id non agat, ipsam constantiam labefactat, ipsum robur infringit, virtutemque summam ex illò fastigio suo repente deturbat in præceps. Quod vt veteres omnibus ob oculos clariùs proponerent, sinxerunt Herculem, illum tyrannorum, odiorum cale-

cælestium, totque monstrorum, adeoque & voluptatis ipsius omnibus monstris peioris victorem, modò ab hac, modò ab illâ muliere turpissimè victum turpissimam seruisse seruitutem, & maiore infamiâ iugum ab imbelli hoste tulisse, quàm gloriâ armatis illud hostibus ac tyrannis imposuerat. Nimirum nulla virtus ab hoc periculo satis est tuta. quod cum deesse non possit tot inter animarum iuandarum munera; sanctus Pater Ignatius seuerè edixit totâ Societate, non modò vt feminarum, quamuis nobilium, aut decumbentium, domos incomitatus nemo adiret; sed omnino ea esset in alloquendis obseruatio ac circumspectio, tametsi exomologesi danda esset opera, vt aures quidem comitis, sed oculi numquam excluderentur. Vtque legem hanc exemplo sanciret, cum vnum è Sacerdotibus domesticis hominem senem & antiquæ bonitatis (quamuis per simplicitatem omni culpâ vacantem) huic decreto contrauenisse cognosset, tamen, ad ceterorum commonitionem, coram octo Sacerdotibus vnum in locum conuocatis, iussit reum flagello se cedere, quoad singuli singulos è Psalmis Dauidicis pronuntiarent: quorum primus Psalmus erat quinquagesimus. Porro hæc lex ita viget in Societate, vt si quid contra hanc delictum sit, obligetur comes ad Præsides, quamuis non exposcens, id statim referre, seuerè puniendus si negligat; adeoque periculum dimissionis aditurus, si secundo aut tertio in re tanti momenti obligatam Societati fidem non præstet. Quòd si mulieres ad Collegium aut domum Societatis, vt quempiam alloquantur, accedant; nemini cum illis licet colloqui, nisi loco aperto, & omnium oculis patente. Quæ cautela Societatis adeò non est noua, vt ipsius Ecclesiæ antiquissimis quoque decretis maxime sit consentanea. Nam Clemens I. Epistolâ primâ seuerè præcipit, vt nullus Clericus vel Monachus solus ad feminas accedat, vel cum iis loquatur. His tot castimoniarum præfidiis accedit frequens Confessionis & Eucharistiæ vsus: quibus Sacramentis, de vnanimi sanctorum Patrum sententiâ, peculiaris quædam vis inest obscenam illam flammam sedandi, & tam corporis quàm animi munditiam intactam illibatamque seruandi. Vinum enim illud est, ex quo germinant virgines; quodque, vt ait mellitus Doctor, minuit sensum in minimis, in grauioribus omnino tollit consensum.

Atque hæc sunt auxilia, per quæ Societas integritati suorum consulit. Quòd si tot frenis ac vinculis impedita & constricta cupiditas nihilominus in delictum erumpat; hinc ferream, hinc adamantinam, hinc inexorabilem se præbet Societas, nec aliter manifesto vulnere medetur, quàm impurum à puro corpore membrum resecano: cuius pœnæ metus non infimum quoque munimentum huius est voti.

Porro votum Obedientiæ S. Ignatius ipsâ Dei auctoritate ac maiestate, tamquam inexpugnabili loricâ, circumdedit: simulque voluntatem & iudicium proprium, pessimos obedientiæ hostes, procul à suorum cœtu proscripsit; quibus hostibus si quis manum porrexerit, eum ne quidem agnoscit in suis, vtpote sacrâ huius militiæ veluti tesserâ destitutum. Itaque facere quod imperatur, minimum hinc est: imò obedire non est, si is qui facit quod iniunctum est, seu voluntate seu iudi-

Obedientiam Societatis tesseram esse voluit sanctus Ignatius.

cio ab imperante dissentiat. cæcitatem quamdam hîc nobis imperat; ita vt in imperiis Præsidum nihil videre nos velit, nisi Deum imperantem, & nascentem hinc inuiolabilem obediendi legem. Quod ipse Mutius Vitellefcus, quo Præfide adhuc fruitur Societas, fatis aperitè significat in Epistolâ, quam de Oratione scripsit ad vniuersam Societatem, cùm in illâ sic ait: *Per obedientiam probatur germana soboles Societatis: que quos reponit in suis, hoc educat cibo, ad iustamque producit maturitatem.* Ita R.P. Mutius. Ex cuius verbis hoc deducas: Ergo non sunt germana soboles Societatis, nec eos Societas reponit in suis, si qui hac obedientiæ integritate destituti sint. Nec minùs grauitè Franciscus Borgia obedientiam commendat: *Ad quam, inquit, omnia refert Societas, tamquam ad scopum & vexillum, quæque eius est turris præcipua.* Tam sublimis Præfidum de hac virtute sensus, quem animis suorum ingenerant, ingens obedientiæ est præsidium. Sed quale quantumque eius est propugnaculum aurea illa Epistola ab ipso S. Ignatio ad Societatem Lusitanicam scripta? quæ millies repetita, nouos semper aculeos iis, quibus prælegitur, relinquit infixos: quibus acriter incitantur ad tantam in obediendo accuratorem, quantam ipsa exigit. Sed audire iuuat ipsum Ignatium sub exordium Epistolæ huius animos suorum amicè inuadentem, eosque primo quasi assultu dulci quâdam violentiâ felicissimè expugnantem. *Ab alijs, inquit, Religiosis Ordinibus facilius patiamur superari nos ieiunijs, vigilijs, & ceterâ victus cultusque asperitate, quam suo quique ritu ac disciplinâ sanctè suscipiunt: verâ quidem ac perfectâ obedientiâ abdicationeque voluntatis atque iudicij maxime velim, Fratres charissimi, esse conspicuos, quicumque in hac Societate Deo Domino nostro deseruiunt: eiusdemque Societatis veram germanamque sobolem hac quasi notâ distingui, qui numquam intueantur personam ipsam cui obediunt, sed in eâ CHRISTVM Dominum, cuius causâ obediunt. Siquidem Superiori, nec si prudentiâ, bonitate, ceterisve quibuslibet diuinis donis ornatus instructusque sit, propterea obtemperandum est; sed ob id solum, quod vices gerat Dei, eiusdemque auctoritate fungatur, qui dicit: Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit: nec contra, siue consilio aut prudentiâ minùs valeat, quidquam idcirco de obedientiâ remittendum, quatenus ille Superior est (quando illius personam refert, cuius sapientia falli non potest, supplebitque ipse quidquid ministro defuerit) siue probitate alijsque ornamentis careat. Siquidem disertis verbis CHRISTVS Dominus cùm dixisset: Super cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisei; protinus addidit: Omnia ergo, quacumque dixerint vobis, seruate & facite; secundùm verò opera eorum nolite facere. Hæc sanctus Pater noster: quæ deinde pari semper orationis vi persequitur, tantoque rationum pondere vrget ac premit, vt vel deploratam contumaciam in obediendi studium possit conuertere.*

Mutius Vitellefcus
Epist. de
Orat.

Borgia Epistolâ de
Medis conferu.
spirit.

S. P. Ignat.
Epist. de
Obediens.

Obedientia Pontificie voluntatis.

Tribus hisce votis quartum adiecit, & quidem solenne, quo Professores deuouent se obsequio Romani Pontificis, vt, quocumque terrarum Euangelij causâ iusserit illos proficisci, ad eius nutum prompti semper sint & expediti. Neque detrectare possunt hoc imperium, nisi simul voti sui fidem violent, quamuis nullo instructi viatico, quamuis ad hæreticos, quamuis ad barbaros mittantur; quamuis ad eas regiones
vbi

vbi Societas nullum habet domicilium, aut habitura speratur. neque infesta latronibus itinera, neque maria tempestatibus simul & piratis infesta, neque scopuli & syrtes naufragiis infames, neque hæreticorum aut barbarorum secures Iesuitarum sanguine infectæ & adhuc madentes, neque adhuc fumantia nostrorum corporibus Iaponiæ busta, neque Brasilorum ingluuiæ humanæ carnis auida, vllam huic voto gratiam faciunt, aut idonea sunt causâ, cur vel tergiuersari liceat, quamuis inter hæc pericula senescendum sit, & ætas exigenda, nec vlla spes reditus tam coaceruatam malorum congeriem soletur. Cui vniquam nocenti tale exsilium sua culpa imperauit, quale hisce viris suâ sponte indicit pietas, & immensa gloriam diuinam propagandi cupido? Alij quidem Religiosi talibus periculis caput sæpè obiectarunt, neque desunt quorum animos Deo plenos illa ipsa inuitant, & adhuc exercent; nemo tamen eorum ex obedientiæ suæ voto à Pontifice cogi potest ad tam arduum munus, non magis quàm quilibet alius nullâ voti religione obstrictus, vt inter Theologos satis constat. Atque ita cautum est, ne spiritus ille Apostolicus in Societate vniquam sopiatur, aut euanescat. Sed hæc quoque Societatis virtus meruit inuidiam, certum magnitudinis suæ signum. Quid illa, quæso, commenta est? nihil aliud scilicet hoc votum esse quàm fœdam adulationem quâ Pontificis fauor putidè captatur. Itâne verò adulatio? ergo Xauerij, Criminales, Quiedi, Campani, Azebedij, Siluerij, totque alij, virtutum magis nomina quàm hominum, sudores suos, vitam & sanguinem adulationi vitio turpissimo immolarunt? Tot viri sapientiâ & virtute inclyti, quot habuit, habet, & porrò habitura est Societas, non tam Pontifici quàm ambitioni se deuouerent? Ideône S. Ignatius tam acre sibi bellum intulit, ideò tantum laborum exhaustit, vt suorum animas & suam infami vitio tamquam idolo offerret ac dedicaret? Vsq̄ue ad eone inuidiæ nihil est nefas, vt & cælum inuadat, nec Diuis ipsis parcat? Quæ, obsecro, ex tali adulatione sperari posset utilitas? (nemo enim gratis est nocens) quis turpissimi vitij fructus? Nam quotumquemque de tot millibus Pontifex nouit? vtque nosset omnes, quæ spes esse potest omnibus, vbi nemini licet vel oblatam dignitatem, adulationis nempe præmium, admittere? cum in nullo Religioso cœtu aditus æquè sit obstructus honori, tamquam pesti & exitio huius Societatis? quæ spretis quàm admissis honoribus clarior, ita suos instituit, vt si fas esset, nec cederet in diuinæ gloriæ & animarum detrimentum, optent potiùs iniuriis, quàm titulis & dignitatibus affici. Quin audi, inuidia, *Societas* & rumpere: ad ambitionem stirpitis excidendam, Societatis legi- *honores* bus institutisque cauetur, vt in hac ipsâ solenni quatuor votorum *excludit.* professione (cuius tu quartum adulationis infimulas) voto insuper alio quisque se Deo obliget, ne vel domesticos vel externos honores, non modò rectis studiis planoque cursu, sed ne transuersis quidem & obliquis itineribus aucupetur. Quòd si quem fortè talem in Societate deprehenderit, statim prodatur, Præpositisque denuntiet. proditusque, si manifesto crimine teneatur, pro speratis honoribus perpetuâ mulctetur ignominia, omnisque suffragij iure in perpetuum spoliatur. De-

latos

latos autem & imperatos honores, nisi præcepti vis adigat, & Pontifex ipse compellat, eadem voti religione recuset. Sic nempe adulatur Pontifici Societas, vt etiam voti sacramentum tali eius fauori opponat, qui vnus adulationis fructus esse posset. Quamquam non diffitetur Societas se Pontificum gratiam ac benevolentiam omni voto expetere, sed quâ protegatur contra malevolentiam, sed quâ iuuetur in omnium salute procurandâ, sed quâ munita latius prodesse & pluribus possit. quæ non est infamis & erubescenda honorum, sed laudabilis & sancta laborum ambitio. Nonnulli quidem è Societate aut honores Ecclesiasticos, aut delatas Infulas admiserunt; sed pro imperio coacti, sed è quibus nihil splendidi, præter titulum sacramque potestatem accepere; vt-pote quorum stipatores fuere barbari exitio illorum imminentes, quorum aulae antra aut tuguria, quorum deliciae fames & sitis, quorum quies perennis labor, quorum stipendia gladij, tela, secures, venena. Sic ad Indos profectus est Xauerius Nuntius Apostolicus. Sic Salmeron & Broëtus Nuntij Apostolici à Pontifice destinati sunt in Hiberniam, tot vitæ periculis quot hæreticis, qui iam tum rerum illic potiebantur, obsessam. Sic Morales Episcopus in Iaponiam est missus. Sic Nunnez in Æthiopiæ Patriarcham consecratus; sic eius socij Andreas Ouiedo & Melchior Carnero Episcopi, Nunnio olim successuri, sed in discrimina & ærumnas veriùs quàm honores. Ac tamen si honores Societas postmodum illos est deprecata; curas tamen & pericula non recusauit, quorum solâ se feruere ferrique ambitione non negat. Lainius & Borgia sacram purpuram sanctâ quadam contumaciâ constantissimè reiecerunt; quam Toletus admisit coactus, Bellarminus omni contentione, quam ipse & Societas extremam adhibuerunt, excutere non potuit. Iaius Episcopatum Tergestinum, Canisius Viennensem, Claudius Aquaniua Archiepiscopatum Neapolitanum, Cottonus Arelatensem, inuictis animis repudiarunt; gloriam ingentem omnes consecuti, quia fugerunt. Sic Ignatius omnis corruptelæ radices ad fibras vsque persecutus, Societatis incolumitati omni ex parte consuluit. quibus cum etiam acerrima humanæ prouidentiae sagacitas nihil vltrâ addere posse videatur, inuenit tamen Ignatius quæ adderet, nec leuioris quàm illa momenti.

CAPVT DECIMVM.

Tria præterea Societati peculiaria, quæ florem ac vigorem tribuunt.

Alta illa Ignatij mens, quæ nihil non perspexit, videbat etiam Religionis suæ diuturnitate periculum nasci posse. videbat in rebus humanis nihil magnum esse & durare, nihil tam firmum quod paulatim exedendo non perimerent tempus & vetustas. Neque enim opera solùm manu facta & ipsam naturam, sed etiam virtutem & animorum robur, ipsa dies paulatim carpit, & velut occultâ teredine sensum fallente enervat tandem atque consumit. Itaque aduersus hanc quoque tempo-